

UMEAK MUNDUAN

UMEEN EGOEREA

Gaurko gure munduan larria da umeen arazoa.

Milloiak dira jaio-orduko ilten dabezenak, milloiak txiki-txikitatik ikastolara joan bear leukenean, lank gogorrenak egitera beartuta bizi dirarak, egunero ilten dabez, Brasil'en esaterako, kale gorrian bizi izatera beartuta dagozenak kuntza-edo seksu gozabiderako erabilliak diranak asko eta asko dira, zenbatu-eziñeko kopuruak gosez eta egoera errukarrian bizi diranak, millak izkilluak artuta ta guda egitera beartzen dabezenak. Zelako deabrukeriak egiten diran umeen kontura munduan!

Baiña ba-dira umeen aide lan egiten daben gizon eta emakume txalogarriak be. Oneik gogoratu daiguzan gaur.

KALEAN LARRI

AXE deritxon egitasmo bat gogoratuko dogu. Bahia'ko Salvador'en gagoz. Areto aundi baten. Aurrean izki aundiz abeslari baten esaldi au agertzen da: "Nor-kiak argi agertzeko egiñak dira eta ez goseak ilteko"

1990n. urtean asita, laterriarena ez dan erakunde edo ONG batek batzen dauz an millak umeak kaletik batuta.

Edivaldo Bonbim dau izena olako ume batek: Barre-kari dago argazkia egiten dautsagun artean bere txabola apalaren aurrean. Ondartzako are-gaiñean itxas-ontzien ondakiñak, egurrak, eun-zatiak eta plastikuzko saski-ondakiñak agiri dira. Txabola-aurrean bera eta bere neska laguna beste bikote bat be bai, bakarrik dagoan beste laguntxu bat eta txakurtxu txeratsu bat.

Edivaldi 17 urtekoa da eta ille batzuk dira etxetik iges egin ebal. An itzi eban, etxera dirurik ekarten ez eban bere aita-ordea.

Etxetik urten eban ezkerro, eskean ibilli da, lapurreta txikiak be sarritan egin bear izan dauz, egunik onenak izan dauzanean izotza edo izparringiak saltzen ibilli da, sarritan aurrean erabilli dabe poliziak...baiña oraindiño bizi da, ondo kostata baiña bizi. Au ez da erreza, egunero bost ume ilten dabez Brasil'en poliziak edo polizi-antzekoak.

* * *

EKINTZA BAT

Baiña oraintxe itziko dau Edivaldo'k kale-bizitza larri ori: AXE'ren etxera sartuko da eta antxe aurkituko dauz bere antzeko lagunak. Erakunde onek dauan lan-ikastola baten ikasiko dau lan egiten orretarako diran ola egokietan. Ingi erabilliak egokitzen ikasiko dau, eta, ori baiño bearragoa dana, gizona izateko gertatuko da. AXE izena daroan bus bat margotu dau.

Bear ba'da berak ez dau jakingo, baiña Kaiser izena dauan italiar bat da bus orren gidari. Italiar au sendoa, begi urdin eta ule zuridun gizona da. Bizi-bizia gaztea izan ez arren, Brasil'en Unicef erakundeak dauan ordezkaria. Kaiser onek liburuz eta zurezko ikusgaiz beterik dagon gela baten egiten dau lan. Inguruko gauza guzti orreik erlejiño-kutsu aundikoak dira. Leio aunditzar batzutatik datorko itxasoko aize biguna ugari.

Etxe aretan bete bearko dauzan arauak azaldu dauzoz Kaiser'ek amar bat minutoko alkar-izketan: "Nai doguna zuen almenak bizkortzea eta gero zuen ametsak beteteko aukerak eskintzea da".

LAGUNTZAK

Erakunde onek egin dauan lana egiteko, laterrietako ta laterri-arteko erakundeak emon dautsoe laguntza eta elburu ori lortzeko bideak artu al izan dira: Kaleko ume izan diranak ingi erabillia egokitzen ikasiko dabe, burdiña erabilten be bai, eta orregaz batera, jakintzazko eta erti-bideko lanak: eresa, dantza, zirkua ta abar. Ikas-laguntzak dagoz joan-etorriak eta jana ordaindu al izateko.

AXE egitasmoa dana pozezko ametsez beterik dago, alkar-bizitza, jokabide zuzena,eder-bidea ta olakoak ondo zaintzen dira.Kaiser'en ustez, edertia ta jakintza ez dira ezibiderako beste barik, ezibidea bera dira. Txiroak be badauke edertasunaren mundura sartzeko eskubidea. "Guk ezer ez daukenetzat, gauzarik onenak nai doguz", diño.

* * *

BESTE ATAL BAT

AXE'ren antzeko egitasmoa da ERE deritxona be. AXE'ren atal bat dala dirudi.

Lanbideak irakasteko ikastolak ipiñi dabez, batez be jakintza ta ertiarloan: Eresa, dantzea, antzerkia, zirkua, balet eta olakoak be irakasten dabez.

18 urte bete arte ikasten dabe neskak naiz mutillak ikastola orreitan.

Lanbide bat ikastea baiño beiñago da etxe orreitan gezteen almenak argitaratzea: ikusi dagiela aundi egiteko aukerea daukela, asmamenak ez daukala mugarik, bizi-indarra milla eratarata agertu leitekela, etxe aretan naiz kanpoan euren nortasuna osotzeko ta agertzeko gai dirala.

POZA

Irakasleak poz-pozik ikusi doguz. Etorten jakezan ume ta gazteen akatsak ikusi ondoren, euren artean makalena dan batek, lengo bere bizieratik urteteko gura agertu dau eta onen taldekoak be barruko almen eder asko agertu dabez.

Orixe da gure elburua, euren barru-bizia bizkortu, alkarregaz lan egiteko eratu, batek besteari laguntzeko beti gertu egon daitezela, euren burua aintzat artzen ikasi dagiela.

Urtero milla ume dira egitarau onetara sartzen diranak. Kanean bertan asten dira eurakaz artu-emonak. Lenengo euren uste ona lortu bear da, gero euren arazoak zeintzuk diran entzun eta ikasi, euren bizi-baldintza gogorak kontuan artu.

Orretarako iru urrats emoten dabez: lenengo eurak ezagutu, batez be jolasen bidez, kalekoen antzik ez dauken egitasmoak onartzen ikasi, gero alfabetatzea, ikasbidea. Elburu nagusia au da: Umea bere etxera biurtu daitela eta sendi ta alkarte-bizitzara oso-osoan sartu.

Orretarako astiro egin bear da lana, illeetan jarraitu lan ori, eta ez aitzu guztiakaz ezin lortu izaten dala elburu eder ori.

Beste laguntza batzuk be eskintzen dira ikastegi orreitan.

LAGUNTZAK

Umeen alde jokatzeko lege-gizonen talde bat dago. Onein ardurea izaten da kaleko neskaxu ta mutilak euren aurka diran larkerietatik zaintzea.

Sendientzat laguntza bat dago: Umeentzat famili-giro bat billatzen dabe oneik. Ez da sendi ori beti izaten umeen odol bereko sendia.

Sendi orregaz umeen eziketarako egitasmo bat gertatzen da.

Olako sendia aurkitu ezin danean, laguntza emoten jake talde txiki batzuk alkartu eta eurentzat etxe bat aurkitu dagien.

Lantegiakaz itunak be egiten dira, ezibide ori bete daben gazteak artu dagiezan

Osasun-arazoai begiratzeko ardatz-etxe bat be ba-dago.

Amaitzeko, ara zer diñoen ikastegi orretako ezitzailleak: "Eziña... orreik ez dauke urtenbiderik...Olako esaldirik ez dago gure iztegian eta jokabidean. Umea ez da arazoa iñoz be. Umea urtebide bat da. Arazoa geu gara, geu, elduak garanak, oraindiño eurak zelan zaindu ikasi ez dogulako .

OLAZAR'tar Martin'ek

KALKUTAKO TERESE AMA

Ainbesteko miñak
gosez eta erioz
sortu dira lurrez;
zergaitik samindu da
Jainkoaren erria
ainbesteko lorrez...

Zerk zapaldu dau lurra
nork iraindu bizia
bartzartuz Jainko itza?
errukia nai eban
ederragoa izan dedin
gizonen bizitza.

Nire bizitz guztia
zugandik artu neban
Jaungoiko Altsua;
nire izate oro
legendardun artean
zu otseintzea da.

PAULIN